

Underbilag 3 til bilag I.

København, den 30. juni 1969.

Vedrørende 3. kt. j. nr. 4075-1/1969.

Under henvisning til Ministeriets skrivelse af 26. d. m. vedrørende ovennævnte sag, tillader jeg mig herved at meddele, at jeg ønsker, at min skrivelse af 24. d. m. til den fungerende indenrigsminister betragtes som en formelig klage over den den 24. d. m. afholdte folkeafstemning, hvorfor min nævnte skrivelse tilligemed nærværende i henhold til § 73, stk. 3, i lov om valg til folketing bedes overgivet til folketinget inden udløbet af den i samme paragraf anførte frist.

Betingelserne for valget til folketinget er i henhold til § 29 i grundloven og § 1, jfr. § 68, i lov om valg til folketinget, at man har dansk indfødsret, at man er fyldt 21 år, at man har fast bopæl her i riget, at man ikke er umyndiggjort, samt at man er optaget på valglisten. Til Ministeriets orientering skal jeg oplyse, at jeg opfylder samtlige betingelser, uden at jeg dog har måttet afgive min stemme ved folkeafstemningen.

Såvidt mig bekendt eksisterer der ikke nogen lovbestemmelse, hvorefter straffasonere eller varetægtsfanger ikke er stemmeberettigede. Derimod er det almindeligt anerkendt og ubestridt, at personer, der er undergivet åndssvageforsorg eller indlagt på sindssygehospital, naturligvis har deres grundlovssikrede stemmeret i behold uanset institutionsanbringelse. Det kan derfor næppe være praktiske vanskeligheder i forbindelse med fængselsanbringelsen, der gør sig gældende, da det må formodes, at den sidstnævnte kategori af stemmeberettigede personer nødvendigvis må ledsages til valgstederne. Rent praktisk kunne problemet i øvrigt løses ved mulighed for afgivelse af stemme pr. brev.

Efter min opfattelse vil en lov, der fratager en særskilt gruppe personer stemmeretten, være i klar modstrid med grundloven, og en sådan lovbestemmelse vil derfor kun

kunne indføres i dansk ret i forbindelse med en ændring i grundloven med den særlige procedure deraf følger. Det nævnes i kommentarer til grundloven og valgloven, at man ved almindelig lov må kunne ændre i myndighedsloven for så vidt angår betingelserne for umyndiggørelse og derved indskrænke kredsen af stemmeberettigede personer, men da betingelsen om myndighed er specielt nævnt i grundlovens § 29, må det modsætningsvis og logisk følge, at der ikke foreligger nogen hjemlet bemyndigelse til i øvrigt ved lov, anordning, cirkulære eller lign. at foretage indskrænkninger i stemmeretten eller kredsen af stemmeberettigede personer.

Ovennævnte betragtninger gælder såvel valg til folketinget som folkeafstemninger, men vejer efter min opfattelse om muligt tungest ved folkeafstemninger, hvor ikke-afgivne stemmer kan få konsekvenser muligvis i strid med den pågældendes overbevisning.

Jeg må derfor principielt fastholde min klage, ligesom jeg henstiller til Ministeriet, at der udarbejdes retningslinier til brug for institutionerne ved fremtidige valg og folkeafstemninger, hvorved straffasonere og varetægtsfanger sikres deres grundlovssikrede rettighed, at kunne afgive deres stemme.

Det kan ikke være korrekt, at politi eller fængselsmyndigheder skal kunne afgøre, hvorvidt en bestemt personkreds skal være berettiget til at afgive stemme ved et valg eller en folkeafstemning, et sådant forhold ville åbne vide perspektiver og lede tanken hen på andre nationer, hvis forfatninger og styreformere efter dansk opfattelse er lidet eftertragtelssværdige.

Jeg tilføjer, at genpart af nærværende skrivelse samtidig hermed er fremsendt til folketingets ombudsmand.

Jeg hører gerne Ministeriets nærmere.

Med højagtelse

René Briand de Crèvecoeur.

Til indenrigsministeriet.